

Končíme & Začínáme

Jablonecké varhany umlknou, začíná jejich restaurování

Tisková zpráva, Nadační fond jablonecké varhany

27. 10. 2019

Největší jablonecké varhany v kostele Nejsv. Srdce Ježíšova na Horním náměstí v pátek 8. listopadu umlknou, i tak je to ale důvod k slavnostnímu setkání. Zahájen bude totiž náročný proces restaurování, který vzácnému nástroji z roku 1932 navrátí jeho jedinečný zvuk.

Nepřetržitě, a především bez výraznějšího zákroku, slouží liturgickému i koncertnímu účelu varhany již 87 let. V roce 1932 je pro nový katolický kostel postavila firma Rieger z Krnova. Stejně jako celý kostel je navrhl jablonecký rodák a v té době již slavný architekt Josef Zasche. To, že jsou varhany architektonicky nedílnou součástí interiéru kostela a výjimečnou ukázkou pneumatické traktury, z nich dělá významnou technickou památku, která je společně s celkem kostela chráněna státem. Jablonečtí si kostel včetně varhan i přes meziválečné obtíže postavili z vlastní iniciativy a zdrojů. A podobně je to i nyní s jejich obnovou.

Již dva roky trvá snaha jablonecké katolické farnosti a Nadačního fondu Jablonecké varhany o získání prostředků pro rekonstrukci varhan. Celková částka na kompletní proces restaurování je podle původního odhadu téměř šest miliónů. Co zpočátku vypadalo jako nemožné se nyní stává skutečností a rekonstrukce varhan bude zahájena. „Během dvou let se podařilo Nadačnímu fondu získat od drobných dárců díky populární adopci píštal téměř dva milióny, další milión přislíbilo Statutární město Jablonec nad Nisou a Liberecký kraj přidá pět set tisíc,“ vypočítává MUDr. Irena Kreiselová, předsedkyně správní rady nadačního fondu. Díky tomu se od poloviny minulého roku začala hledat odborná firma, která by se náročného úkolu mohla ujmout. Bylo osloveno celkem pět firem na základě doporučení organologa Litoměřické diecéze Mgr. Radka Rejška. Firmy musí mít licenci od Ministerstva kultury ČR a hlavně zkušenost s restaurováním relativně moderních pneumatických varhan. Takové se stavěly v první polovině minulého století a právě ty jablonecké patří k nejrozsáhlejším tohoto typu. „Proto jedno z hledisek výběru byly dobré referenční práce oslovených firem. Dalším hlediskem byly kapacitní možnosti firem vzhledem k plánovanému termínu a rozsahu prací,“ vysvětluje Kreiselová a pokračuje: „dvě oslovené moravské varhanářské firmy nám rovnou řekly, že mají pracovně plno na mnoho let dopředu. A tak jsme oslovili zbývající tři a na základě předložených návrhů byla jabloneckou farností vybrána německá firma z nedalekého Bautzen – Budyšina, který je shodou okolností i partnerským městem Jablonce nad Nisou.“

Společnost Hermann Eule Orgelbau GmbH. je rodinnou firmou se stopadesátiletou tradicí. Pět generací varhanářů a zaměstnanců firmy postavilo přes 700 varhanních nástrojů v patnácti zemích Evropy a Asie. Velké zkušenosti má firma i v renovacích historických nástrojů, kterým se intenzivně věnuje od třicátých let minulého století. Počet rekonstruovaných historických varhan dosahuje 200 a dvě takové úspěšné práce firma provedla po roce 2000 i v Praze. Ta první zachránila vzácný nástroj z roku 1780 v katolickém kostele Nejsvětějšího Salvátora, který slouží akademické obci a farářem je zde Mons. prof. Tomáš Halík. Druhou zdařilou rekonstrukcí jsou varhany v evangelickém kostele U Salvátora, kde se povedlo navrátit nástroji původní ladění odpovídající bachovské době a nyní jsou to údajně nejkrásněji znějící varhany v Praze.

„Zahájení procesu restaurování považujeme za významný mezník a společenskou událost, proto zveme všechny příznivce varhan v pátek 8. listopadu od 18 hodin na slavnostní večer s koncertem,“

láká Irena Kreiselová na akci s názvem Končíme & Začínáme. V rámci koncertu zazpívá sbor Iuventus, gaude! pod vedením Tomáše Pospíšila, který je titulárním varhaníkem a regenschorim kostela. Veřejnosti bude představena firma Hermann Eule Orgelbau, která přislíbila účast jednatele firmy, pana Dirka Euleho a také uměleckého vedoucího, pana Jiřího Kocourka, který zpracoval celou koncepci budoucího restaurování nástroje. „Pan Kocourek hovoří česky a představí jak nástroj samotný, tak i průběh plánovaných prací,“ upřesňuje Kreiselová. „Motto večera Končíme & Začínáme jsme vybrali záměrně. V závěru koncertu budou totiž vyjmuty první prospektové píšťaly a tím fakticky zahájena více než dvouletá práce na záchraně varhan,“ zve Irena Kreiselová všechny příznivce kultury na slavnostní večer.

Kontakt pro média:

Jiří Kreisel

jiri@kreisel.cz

+420 605 216 112

Hermann Eule Orgelbau GmbH.

Současná varhanářská firma zaměstnává více než čtyřicet varhanářských mistrů, intonatérů, cínařů i učňů, které vede k lásce k tomuto tradičnímu řemeslu. Používají z velké míry tradiční postupy, fortelnou rukodělnou práci, ale pro nové nástroje využívají i elektronické obvody, které dávají dnešním píšťalovým varhanám nové možnosti. Všechny tyto práce, od přípravy a výroby dřevěných píšťal, varhanních skříní, přes lití cínového plechu a jeho přeměnu na píšťaly kovové, stejně jako složité elektronické obvody vznikají na jedné adrese, v historických dílnách i v moderních rozšířených prostorách. Aktuálně firma staví velké varhany pro hlavní farní kostel Sv. Jakuba v bavorském Straubingu se 100 rejstříky, rekonstruuje varhany v bývalém minoritském kostele (dnes muzeum) v Regensburgu a restauruje velké Ladegastovy varhany z roku 1862 ve Weissenfelsu.

Zdroje dalších informací:

Stránky firmy Hermann Eule Orgelbau: https://www.euleorgelbau.de/front_content.php

Stránky Nadačního fondu: <https://www.jabloneckearhany.cz/>

Zmíněné reference v Čechách:

<http://www.farnostsalvator.cz/clanek/1376/rekonstrukce-chramovych-varhan#.XbH99-gza70>

<https://www.kostelusalvatora.cz/index.php/kostel/20-varhany>